

Sámi allaskuvla
Sámi University College

OAHPPOPROGRÁMMAPLÁNA

SÁMI VUODDOSKUVLA OAHPAHEADDJE OAHPPU
5.-10. dássi

Joavku VUO2014 (2014-2018)

Sámi allaskuvlla dutkan- ja oahppostivra dohkkehan 15.8.12, ášsis DOS 68/12. Dutkan -ja oahppostivra dohkkehan oðastemiid 25.9.2013, ášsis 96/13.

Sámi allaskuvlla dutkan- ja oahppostivra dohkkehan 8.10.2014 čoahkkimis DOS 12-2014 ášsis DOS 67/14

SISDOALLU

1. Prográmmamanammajagrádanamahus.....	3
2. Vuodðoskuvlaoahpaheaddjioahppu 5.-10. oppalaččat.....	3
3. Sisabeassangáibádusat	3
4. Oahpahusgiella	4
5. Oahpu sisdoallu	4
6. Oahppanjoksosat.....	5
7. Prográmma huksehus.....	8
8. Oahppanvuogit	9
9. Árvvoštallanvuogit ja profešuvdnámáhppa.....	11
10. Lonohallanstudeantan ja internašunaliseren.....	11
11. Bargo- ja joatkaoahppovejolašvuodat.....	12
12. Oahppokvalitehta	12
13. Studeanttaid dohkálašvuodaárvvoštallan	12

1. Prográmma namma ja grádanamahus

Sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjioahppu 5.-10. dássi, bachelor + 1 jahki.

Samisk grunnskolelærerutdanning for 5.-10 trinn, bachelor + 1 jahki.

The Sami primary and lower secondary teacher education program for years 5-10, bachelor + 1 year

Bachelor lea alitoahppovuogádagas mii addá vuodđu bajit dásí oahppui, masteroahpuide.

Oahppu lea 4 lagi oahppu ja addá 240 oahppočuoggá.

2. Vuodđoskuvlaoahpaheaddjioahppu 5.-10. oppalaččat

Sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjioahppu 5.-10. dásíide ráhkkanahattá bargat oahpaheaddjin gaska- ja nuoraidskuvladásis. Oahppu lea njeallje lagi oahppu ja oahpus galgá čiekŋudit oahppi máhttu ja fágade. Oahpu áigge galgá lohkak pedagogihka ja oahppimáhtu 60 oahppočuoggá ja golbma sierra oahpahusfága mas guhtege lea 60 oahppočuoggá.

Sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjioahppu 5.-10. lea profešvdnaoahppu, mii laktá oktii fágaid, didaktikhalaš fáttáid, pedagogalaš teorijaid ja bargohárjehallamiid hárjehallanskuvllain. Bargohárjehallamiin studeanttat geahččaladdat bagadallama vehkiin oahpaheaddjebarggu sámi dilálašvuodđain, ja hárjehallat fágaoahpaheami fágain maidda lea čiekŋudeamen.. Oahpaheaddjeprofešvnna iešvuhta boahtá ovdan ja nannejuvvo fágaoahpahusa ja hárjehallamiid bokte. Vuodđu huksejuvvo studeanttaid vásáhusaid ala, mii oahpu, bagadallama ja hárjehallama vehkiin nannejuvvo.

3. Sisabeassangáibádusat

Sisabeassangáibádussan lea oppalaš lohkangelbbolašvuohta dahje reálagelbbolašvuohta ja sámegiella. Ohccis galget leat 35 skuvlačuoggá ja unnimusat árvosátni 3 dárogielas ja sámegielas ja matematiikas, dahje vástideaddji gelbbolašvuohta eará riikkain. Sámegiela gáibádusa sáhttá deavdit čuovvovaš vugiid mielde: Norgga joatkkaskuvllas sámegiella 1. dahje 2. giellan 2, Suoma logahagas eatnigielladutkkus dahje guhkes amasielladutkkus ja Ruota gymnásas eatnigiellan (modersmål 200 čuoggá) dahje odđaágásaš giellan (moderna språk 200-300 čuoggá) dahje vástideaddji sámegieloahppu doaibmi njuolggadusaid mielde. Sámegiela gáibádusa sáhttá maid deavdit sámegiela lohkanbadjeoahpuin, 30 oahppočuoggá, dahje vástideaddji oahpuin dahje ceavzit giellageahččaleami maid Sámi allaskuvla lágida. Jus lea eahpesihkarvuohta man dásí gelbbolašvuohta ohccis lea, de ášši ovddiduvvo fágalaš árvvoštallamii ja meannuduvvo dán vuodđul. Buot studeanttat galget oahpu álggus doaimmahit politijaduođaštusa vai sáhttet oassálastit oahpu hárjehallamiidda skuvllain.

4. Oahpahusgiella

Oahpu válđooahpahusgiella lea sámegiella. Oahpus sáhttet leat logaldallamat ja seminárat maiddái eará gielaide.

5. Oahpu sisdoallu

Oahppoprográmma vuodđun lea sámi servodaga mán̊ggabealatuohota ja mán̊ggakultuvrralaš servodaga huksen, sámi kultuvra ja sámegielaid dilli, historjjás otnábeaivái ja boahttevuhtii. Sámi oahppanáddejumit, oahpahusvuogit ja sámi árbevirolaš bajásgeassin leat vuolggasadjin ja dat mo sáhttá skuvllas dáid sirdit ođđa áigái. Profešuvdnaperspektiiva lea guovddážis ja deattuhuvvo sihke fágaoahpahusas ja hárjehallamiin hárjehallanskuvllain. Sámi pedagogikhka ja dábalaš oarjemáilmimi pedagogikhka heivehuvvojit skuvlla áigái ja báikái heivvolaš vugiin nu ahte sámi máhttu šaddá sámi skuvlamáhttu.

Sámi ohppiid ovdánahttima, miela ja dárbbuid geahčastagas sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjioahpu fágaide laktojuvvojit luondu-, giella- ja kulturipmárdus, ja oahppama lahkonit dáiguin perspektiivvaiguin:

- Oahppit sámi árbevierus ja ođđa áiggis
- Kultuvrralaš mán̊ggabealatuohota riggodahkan
- Sámi oahppit eamiálbmogin

Oahppit báikkalaš servodagas ja kultuvrralaš mán̊ggabealatuodas fátmasta maiddái variašuvnna ja mán̊ggabealatuoda sámi servodagas. Sámi oahpaheaddjigelbbolašvuohota searvidahttá ohppiid, geain leat iešguđetlágan etnalaš, kultuvrralaš, sosiálalaš ja gielalaš duogážat.

Guovddáš fáttát leat didaktihkalaš gelbbolašvuohota, vuodđogálggaid ovdánahttin, oahppanjođiheapmi, ovttasdoaibman ja gulahallan, profešunalitehta, etihkka, ovdánahttingelbbolašvuohota, birgen ja eallin dynámalaš oahppanmáilmis. Profešuvdnaetihkalaš gelbbolašvuohota ja miehtá sámi perspektiiva ovdánahttojuvvojit mán̊ggabealat hárjehallanskuvllain miehtá Sámi, Norggas, Ruotas ja Suomas dahje eará eamiálbmotguovlluin.

Pedagogikhka ja oahppimáhttu (POM) fága ja hárjehallan leat oahpu guovddážis, integrerejeaddji fágan, mas boahtá ovdan mobajásgeassin ja oahpahus sáhttet nannet ohppiid fágalaš, sosiálalaš ja persovnalaš oahppama ja ovdánahttima. Fága láidesta sisdoaluide ja bargomálliide vuodđooahpahusas, ráhkkanahttá oahpahusplánemii ja jođihit oahppanproseassaid buot ohppiid várás.

Fágaoahpuin studeanttat ovdánahttet fágagelbbolašvuoda, eaktun buori oahpahussii ja ohppiid oahppamii. Sisdoallun leat fágateorijja, fágadidaktihka, oahppadieđa ja profešuvdnaperspektiiva. Fágadidaktihkka čatná oktii dieđafága ja skuvlafága (oahpahusfága) ja suokkarda fága iešvuodđaid,

sisdoaluid ja bargomálliid ja árvvoštallá plánaid ja oahpahusa ohppiid ollislaš oahppama perspektiivvas. Dárkilet dieðut leat fágaplánain.

Lohkanmearri ládesta studeanttaid oahpásmuvvat sámi ja eamiálbmogiid dutkan- ja ovdánahtinbargguide, áigeguovdilis guorahallamiidda ja fágačállosiidda, ja sámi árbevirolaš dieðuide. Maiddái njálmmálaš gáldut (omd. eallilan olbmot) leat dehálaččat dieðuid háhkamis. Váimmuslohanmearri lea sámegillii dalle go lea olahanmuttus ja muđui skandinávagielaide ja sáhttá maiddá leat engelasgillii. Lohkanmearit leat fágaplánain.

Bargohárjehallan lea integrerejuvvon oassi vuodđoskuvlaoahpaheaddjioahpus 5.-10., mas studeanta galgá hárjehallat luohkká- ja fágaoahpaheaddjin ja fágadidaktihkalaš áššiid. Bargohárjehallanoahppu hárjehallanskuvllain lea 105 beaivi juhkojuvvon njealji oahppojahkái. Unnimusat ovta hárjehallanáigodaga galgá čađahit eará riikkas dahje eará sámi guovllus go masa alddis lea gullevašvuhta, juogo Norggas, Ruotas dahje Suomas (dahje eará eamiálbmot guovllus). Hárjehallanoahpahus dáhpáhuvvá hárjehallanskuvllas, fágaoahpahusas, ráhkanemiin hárjehallamiidda, hárjehallama čađaheamis ja árvvoštallamis. Bargohárjehallan lágiduvvo sierra vugiid mielde: guhkit hárjehallanáigodagaid, hárjehallamat sierra jagi áiggiid, biđgejuvvon hárjehallamiid, oahppojaxi álgovahkkuid ja loahppavahkkuid, skuvlaadopšuvdnahárjehallama, fágasemináraid ja oahppomátkkiid bokte.

6. Oahppanjoksosat

Oppalaš oahppanjoksosat:

- fágalaš ja fágadidákttalaš máhttu fágain, mat leat válljejuvvon 5-10 vuodđoskuvlaoahpaheaddjeohppui, oahppo- ja skuvlafágan ja dutkanfágan
- máhttu bargat ohppiid vuodđogálggaid ovdánahtimiin das ahte ovdabuktit njálmmálaččat, lohkat, ovdanbuktit čálalaččat, rehkenastit ja geavahit digitála reaidduid fágaid siskkobealde ja fágaid rastá
- máhttu ja beroštupmi lágidit oahpahusa mii ovdánahttá vuodđogálggaid heivehuvvon 5.-10. nu ahte jáhkku ohppiid iehčanas oahppamii lea gievra
- máhttu vuodjut oahpahanfágade ja heivehit oahpahusa nu ahte buot oahppit ovdánit fágalaččat, sosiálalaččat ja persovnnaččat.
- máhttu ollislaš oahppomannolagas, mas deattuhit sirdašumi mánáidskuvladásis nuoraidskuvladássái ja nuoraidskuvladásis joatkaskuvlaoahpu dássái

- máhttu sámi ja eamiálbmogiid oaidnin- ja oahppanvugiin.
- máhttu bargat sámi oahpaheaddjin miehtá Sámi ja stuorraservodagas.

Máhtu ja diehtu:

- profešuvdna- ja fágalaš gelbbolašvuhta bargat sámi oahpaheaddjin 5.-10 luohkkádáisiin
- oahpaheaddjiprofešuvnna ja skuvlla iešvuoden, historjjás ja ovdáneamis, skuvlla láhkavuođus, oahppoplánain, árvuin ja sajádagas ja rollas sámi- ja muđui servodagas
- ovttasbarggus ja gulahallamis, mánáid, rávisolbmuid ja sohkabuolvvaid gaskkas, skuvllaaid ja ruovttuid ja eará ásahuaid gaskkas
- oahppama, ovdáneami, ahtanuššama ja vuodđogálggaid vuodđoáššiin ja eavttuin oppalaš dásis ja maiddái iešguđetlágan sosiála, mánjggakultuvrralaš ja mánjggagielalaš ja - kultuvrralaš konteavsttain
- oahppojođiheamis ja –birrasis
- sámi árbevirolaš máhtus ja dieđalaš máhtus iešguđetge fágasurggiid siskkobealde
- sámi oahppanoainnuin, sámegiela ja eará gielaid ovdánahttimis,
- ohppiid vuogatvuoden aid birra, sin iešguđetlágan bajásšaddandiliin, dásseárvvu ja identitehtabarggu birra mánát váttis diliin ja heivehuvvon oahpahusa birra
- mánjggalágan bargovugiin, oahppanresurssain ja -arenain ja mihttomeriid, sisdoalu, bargovugiid, árvvoštallama ja ovttaskas ohppiid eavttuid oktiigullevašvuoda
- riikkaidgaskasaš- ja eamiálbmot julggaštusain , sámi konvenšuvnnain ja našunála lágain
- davviriikka ja eamiálbmot oahppovuogádagain, –plánain ja láhkavuođuin
- sámi, našunála ja internašunála dutkan ja ovdánahttin bargguin

Gálggat:

- doaibmá oahpaheaddjin, láidesteaddjin, ovttasbargoguoibmin, jođiheaddjin ja bagadallin
- oaidná, guldala ja atná árvvus sihke iežas, eará olbmuid ja guovlluid gielaid, dábiid, eallinvugiid ja árvvuid
- njálmmálaš ja čálalaš sámegielmáhttu ja ámmátgiella, oahpahandáidu sámegillii ja riikkagilli
- pláne, čađaha, árvvoštallá ja reflektere oahpaheami okto ja ovttas earáiguin, guovtti ja mánjggagielalaš geahččanvugiin, fágaid siste ja rastá, sámi árbevirolaš máhtu ja dieđalaš máhtu ja vásáhusvuđđosaš máhtu vuolggasajis
- lágida ja jođiha buriid ja hutkás oahppanbirrasiid ja dilálašvuoden olbmo, giela ja luonddubirrasa oktiigullevašvuđas, estehtalaš ovdánahttimii, muosáhussii ja dovddiidussii
- jođiha, lágida ja árvvoštallá mánjggabealat oktiibiddjon mánna- /nuoraidjoavkkuid oahppama ja ovdáneami iešguđetlágan bargovugiid mielde ja heiveha oahpahusa iešguđetlágan ohppiid návcçaise ja attálagaide, beroštumiide ja sosiokultuvrralaš duogážiidda, heivehuvvon oahpahusas ja fátmästeaddji oahppanbirrasiid, nu ahte movttiidahttá oahppanhálu, ja čielgasit ovdanbuktá oahppanmihttomeriid

- ovddida iežas oahpaheaddjin šaddama identitehta ja kritihkalaččat reflektere iežas ja skuvlla geavadiid go ovdánahttá oahpaheaddjirolla ja profešuvdnaetihkalaš gažaldagaid
- sajusta, goziha ja ovddida (sámi) mánáid vuogatvuodaid
- fievrriida máhtu sámi árbevirolaš oahppanoainnuin ja dáid sirdašumiid buolvvas bulvii meanuid, muitalusaaid ja bargooassálastimiid bokte
- ádde globála gažaldagaid ja bistilis ovdáneami
- hálldaša dgt -geavaheami oahpahusas ja fievrriida reflekterejeaddji servodatlaš perspektiivvaid mediaovdáneamis ja dorvolaš geavaheami digitála arenain persovdnasudjalusa ja jietnadanfriddjavuođa ektui
- bidjá johtui nuppástuhettin ja ovdánahttindoaimmaid, sihke ovttaskas ohppiid ja joavkkuid ektui ja skuvlla oppalaš perspektiivvas, ovttasbarggus váhnemiiguin, bargoustibiguin, lagašservodagas ja ovttasbargofágaásahusaiguin
- atná teoriijaid ja dutkanbohtosiid oahpahusas
- ovddida ohppiide fidnoálggahangealbbu (entreprenørskap) ja searvvaha oahpaheapmái báikkálaš bargo-, kultuvra- ja servodateallima, árbediehtoguddiid ja resursaolbmuid
- Máhttá gádjunveahki, sihkarvuodja ja dáhkádusa

Oppalaš gelbbolašvuohta:

- máhttá sámi áššiid máŋgabeadlatvuodja ja lea mielde nannemin sámi ja eará eamiálbmogiid bajásgeassin- ja oahppoásahusaid ulbmiliid iežas ja birastahti servodagaide ja rájáidrasttideaddji ja kultuvrraid gaskasaš ovttasbargguid
- bidjá olmmošvuogatvuodaid, toleránssa álbmogiid gaskkas ja etihkalaš dihtomielalašvuodja skuvlla árvovuođuin guovddážii
- návccat kritihkalaš reflekšuvdnii iežas ja skuvlla geavadagain
- dovdá oahppo- ja bajásgeassinbirrasiid mat barget máná identitehta, gielaid ja kultuvrra nannemiin (siiddat, sohkuolvvaid deaivvadanbáikkit, searvelanjat, kultur- ja giellaguovddážat) ja máhttá hukset fierpmádagaid eará sámi ja eamiálbmotguovlluiguin
- oaidná iežas ja skuvlla oahppan- ja ámmátgelbbolašvuodålloktenđárbbu
- nuppástuhettin- ja ovddidangelbbolašvuohtha, mainna bastá dustet skuvlla boahttevuodas vai ovdánahttá buori geavada ja ámmátetihkalaš vuodđudusa
- ovddida demokratijaáddejumi ja demokráhtalaš oassálastima
- nanne sámi, riikkaidgaskasaš, máŋgakultuvrralaš ja álgoálbmot áššiid skuvlla barggus ja oaččuha áddejumi sámiid álgoálbmotstáhtusa hárrai

7. Prográmma huksehus

Sámi vuođđoskuvlaohpaheaddjioahpu 5.-10. oahppoprográmma sisdoallu huksejuvvo njeljiin fágain, Pedagogihkka ja oahppimáhttu 60 oč ja golbma oahpahusfága mas guhtege leat 60 oč. Ovtta oahpahusfága sadjái sáhttá válljet guokte 30 oč viidosaš fága, main nubbi sáhttá skuvlarelevánta fága.

Čuovvovaš fágot fállojuvvorit VUO2014jovkui oahppoagliid 2014-2018:

JAHKI	FÁGAT ČAKČAT	FÁGAT GIĐDAT	Hárjehallan, oktiibuot 105 beaivvi
1 jagi	Pedagogihkka ja oahppimáhttu -POM103 10 oč - Sámegiella ja girjjálašvuhta 1, - SAM 111, 15 oč - SÁM112, 5 oč	Pedagogihkka ja oahppimáhttu -POM103, 5 oč Sámegiella ja girjjálašvuhta 1 -SÁM112, 10 oč Sámegiella ja girjjálašvuhta 2 -SÁM113, 15 oč	6 vahku
2	Pedagogihkka ja oahppimáhttu POM104, 15 oč Sámegiella ja girjjálašvuhta 2 SÁM114, 15 oč	Oahpahusfága II 30 oč	6 vahku
3	Pedagogihkka ja oahppimáhttu 15 oč POM203, 15 oč Oahpahusfága II	Pedagogihkka ja oahppimáhttu 15 oč POM204, 15 oč BA-bargu Oahpahusfága II	6 vahku
4	Oahpahusfága III, 30 oč	Oahpahusfága III, 30 oč	3 vahku

Molssaeaktun lea vejolaš álgit masterohppui goalmmát jagi maŋjil. Njealját jahki lea dalle masteroahpu vuosttaš jahki. Masteroahppu lea oktiibuot 5 jagi (3+2).

Vuolábealde lea tabealla mas ovdanbohtet Sámi allaskuvlla fállan oahpahusfágat 5.-10. oahpus. Dát fágot fállojuvvorit allaskuvlla siskkáldas fágalaš ja ekonomalaš resurssaid mielde.

Oahppoovttadaga namma	Oahppočuoggát
5-10 Sámegiella ja girjjálašvuhta 1 ja 2	60
5-10 Dárogiella 1 ja 2	60
5-10 Ruotagiella 1 ja 2	60

5-10 Suomagiella 1 ja 2	60
5-10 Luonddufága 1 ja 2	60
5-10 Matematihka 1 ja 2	60
5-10 Lášmmohallan 1 ja 2	60
5-10 Engegasgiella 1 ja 2	60
5-10 Biebmu ja dearvvašvuohta	60
5-10 Duodji 1 ja 2	60
5-10 Servodatfága 1 ja 2	60
5-10 Religiov dna, eallinoaidnu ja etihka 1 ja 2	60

Vuollelis leat ovdamearkkat muhtun skuvlarelevánta fágain, maid Sámi allaskuvla fállá. Maiddái eará fágat sáhttet leat relevánttat skuvlii ja oahpaheaddjiámmáhii. Skuvlarelevánta fága sáhttá lohkat oassin vuođoskuvlaoahpaheaddjeohppui eanemusat 30 oč.

- Sámi árbediehtu
- Sámi historjá
- Earenoamáš pedagogikhka
- Oahpponeavvopedagogikhka
- Guovtte- ja mánggakultuvrrat pedagogikhka
- Sámi oahppojođihanoahppu

8. Oahppanvuogit

Digigiisá

Vuođoskuvlaoahpaheaddjioahpus lea oassálastin ja ovttasbargu guovddážis. Oahppandoaimmat lágiduvvojit geabilis málle mielde, mii mearkkaša ahte studeanta oahppanaktivitehtat lágiduvvojit sihke neahtas ja deaivvademiin Sámi allaskuvillas. Dán málle gohčodit “Neahttadoarjiaoahppan”. Oahpahusa válđogulahallanbáiki ja diehtojuohkinbáiki lea *Digigiisá*. Digigiisái čohkkejuvvojit buot oahpu guoski ášshit earret eará plánat, lohkanbadjeplánat, logaldallamat, bargobihtát, fágalaš ságastallamat, bagadallan, studeantabargguid geigemat, fágaoahpaheddiid árvvoštallamat ja nu ain. Studeanta galgá beaivválaččat čuovvut Digigiissá, ja studeanttas lea alldis ovddasvástádus háhkät dieduid ja doaimmahit bargguid. Studeanttain galgá leat pc, mas lea interneahhta ja heivvolaš teknihkalaš prográmmat.

Studeantaweb

Formálalaš dieđut ja gulahallan Sámi allaskuvllain lea dihto studeantaweb bokte. Čujuhus studeantaweb:ii lea Sámi allaskuvlla ruovttusiiddus. Studentweb:as sáhttá iežas dieđihit oahpahussii ja eksámenii buot oahppoovttadagain maid čađaha čuovvovaš lohkanbajis. Dán dakhá go leat máksán

lohkanbadjedivada ja go dárkkista ahte buot oahput/oahppoovttadagat leat du progrešuvdna-/oahpahusplánas.

Studeantaaktiivvalaš bargovuogit

Studeantaaktiivvalaš bargovuogit leat guovddážis. Lágiduvvon oahpahuus lea doarjjan studeantta oahppamii. Studeanttain vurdojuvvo iešheanalašvuohta ja ahte aktiivvalačcat oassálastet oahppanaktivitehtaide neahtas ja deaivvademiin. Bargo- ja oahppanvuogit leat earret eará logaldallamat, blogga- ja forumčállin, fágalogga- ja eará loggačállin, bargobájít, seminárat, joavkobarggut, bagadallamat, oktagaslaš barggut, iehčanassii ja ovttas earáiguin lohkan ja reflekteren ja nu ain. Logaldallamat leat sihke klássalanjas, "online" neahtas ja báddejuvvon ovdagihii mat biddjojit Digigiisái. Oahpu iešguđet fágaid fágaplánain leat oahppanjoksosat, sisdoallu, geatnegahton bargogáibádusat, hárjehallamat, eksámenat ja lohkanmearri čilgejuvvon. Hárjehallamii lea sierra fágaplána ja njuolggadusat, mii gullá oktii fágaplánaiguin ja prográmmaplánain. Iešguđetlágan bargogáibádusat galget leat dohkkehuvvon fágaoahpaheddjiid bealis ovdal go studeanta beassá eksámeniid. Bargogáibádusatid čáðaheapmi ja organiseren leat čadnon plánaide mat biddjojit vahkuide, mat Digigiissás gohčoduvvojít "Lekšuvdnan". Juohke vahkku lea sierra lekšuvdna (plána) mas ovdanbohtet doaimmat ja barggut, lohkamušat ja logaldallamat. Vurdojuvvo ahte studeanttat ieža maiddái ovttas ásahit bargojoavkuid mat ovttasbarget bargobájiin ja neahta bokte. Guovddáš oahppanjoksosiid ulbmilin lea hástalit ja ovdánahttit studeanttaid fágakritihkalaš reflekšuvnnaid. Fágaloggat, bagadallamat ja profešuvdnámáhppa geavahuvvojít reaidun šaddat dihtomielalažjan iežas oahppamis. Oahppanmállet leat:

- Oahppan barggu vuodul, studeantaaktiivvalaš bargomálle
- Reflekšuvdna
- Iešheanalašvuohta ja ovddasvástádus

Deaivvadeamit allaskuvllas

Prinsihpalačcat leat buot oahppanaktivitehtat geatnegahton. Neahhtaaktivitehtain lea studeanttain stuorát friddjavuohta goas jándoris dáid čáðahit. Fysalaš deaivvadeamit mat lágiduvvojít Sámi allaskuvllas leat geatnegahton ja dain ii sáhte studeanta jávkat muđui go dohkálaš sivaid geažil nugo omd. buohccindieđihemiid vuodul. Jávkan deaivvademiin galgá dieđihuvvot dahje šiehtaduvvot ovdagihii, ja jávkanáiggi bargogáibádusatid galgá manjel válbmet. Skuvlabirrasis studeanttain lea oahpahusa olis vuogatvuohta geavahit girjerádjosa, interneahta, bargolanjaid, oahpahuus-, seminára- ja čoahkkinlanjaid, luoikkahit teknihkalaš bargoneavvuid ja govva- ja jietnastudioid.

Bagadallamat

Juohke fágas lea okta dahje moadde fágaovddasvástideaddji, fágalaš gulahallanolmmožin, láidesteaddjin, movttiideaddjin ja bagadallin studeanttaide fágalaččat ja profešvnna ektui. Fágaoahpaheaddjit barget teamain, maid jođiha sierra oahppojođiheaddji. Bagadallamat čađahuvvot iešguđet vugiid mielde, sihke ovttaskas studeanttain muhto maiddái joavkuin ja luohkás, nugo ságastallamiin neahtas dahje deaivvademiin allaskuvllas, bagadallan čađahuvvon bargguid oktavuođas ja nu ain. Bagadallamat dábálaččat galget šiehtaduvvot ovdagihtii, ja studeanta galgá ráhkkanit bagadallamiidda.

Bargohárjehallamat

Bargohárjehallamiin juohke studeanttas lea hárjehellanbagadalli, gii bagadallá studeantta hárjehellanáigodagas ja hárjehellanbargguin. Dábálaččat lágiduvvo bargohárjehallan nu ahte 2-4 studeantta leat ovta hárjehellanjoavkkus. Bargohárjehallamat leat geatnegahton.

9. Árvvoštallanvuogit ja profešuvdnamáhppa

Eksámeniid olis studeanta árvvoštallojuvvo fágaid ja oahpu sierra ja oppalaš oahppanjoksosiid ektui, iešguđet vugiid mielde. iešguđet vuogit galget hárjehit studeantta čilget, ákkastallat, mualit ja dokumenteret. Eksámenvuogit sáhttet leat čálalaš skuvlaeksámen, ruovttueksámen, njálmálaš eksámen, prošeaktabarggut, praktihkalaš ovdanbuktimat jna. Juohke fágaplána čilge makkár eksámenvuohki guđege fágas lea. Árvvoštallanvuogádat mii geavahuvvo lea bustávvaárvosánit A- F, mas A lea buoremus árvosátni, E vuolimus ceavzinárvosátni ja F mearkkaša ahte ii leat ceavzán. Sáhttet maid geavahuvvot árvosánit Dohkkehuvvon/li dohkkehuvvon dahje Ceavzán/li ceavzán (omd. hárjehallamiid oktavuođas)

Guovddáš oassi árvvoštallanvugiin lea studeantta iežas čállin ja reflekšuvdna maid vurke sierra profešuvdnamáhppii. Juohke studeanta galgá alcces čohkket profešuvdnamáhpa, mii čuovvu studeantta olles oahppoáigodaga, ja čájeha studeantta fágalaš, persovnnalaš ja profešuvnnalaš ovdáneami. Profešuvdnamáhppa dokumentere studeantta čađahan doaimmaid, oahppama ja ovdáneami oppalaččat, ja lea vuodđun progrešuvnačuovvolemiide. Juohke fágas galgá leat oassi profešuvdnamáhpas, ja galgá leat veahkkin studentii oaidnit profešvnna oppalašvuoda. Profešuvdnamáhpas sáttá osiid bidjat loahpalaš formálalaš árvvoštallamii nugo pedagogikhka ja oahppomáhttu -fágas. Oasit mat leat oassin profešuvdnamáhpas ovdanbohtet fágaplánain.

10. Lonohallanstudeantan ja internašunaliseren

Studeanta galgá golbma vuosttaš lagi lohkat Sámi allaskuvllas. Njealját oahppojagi son sáttá vuolgit eará oahppoásahussii Norggas dahje olgoriikii. Lea vejolaš vuolgit sihke hárjehallamiidda ja lohkat válljenmuni

oasi fágaid eará sajis. Sámi allaskuvla ovttasbargá máŋgaid ásahusaiguin. Allaskuvla lea omd. mielde University of the Arctic -fierpmádagas, mii ovttasbargá árktaš alit oahppoásahusaiguin ja verddeprográmma bokte ovttasbargá eará eamitálbmotásahusain Canadas ja Ruoššaš. SA lea mielde ja jođiha Sámi oahpaheaddjeoahpuid fierpmádaga, Samisk region 7. Dat lea sisriikkalaš fierpmádat Norggas mas leat 5 ásahusa mielde. Sámi allaskuvlla lassin leat mielde vel Romssa universitehta, Finnmarkku allaskuvla, Nordlánnda universitehta ja Davvi–Trøndelaga allaskuvla.

11. Bargo- ja joatkaoahppovejolašvuodat

Oahppoprográmma ráhkkaahtá ja addá spesialiserejuvvon gelbbolašvuoda bargat vuodđoskuvllas oahppoluohkáin 5. luohká ja 10. luohká gaskkas. Oahppu addá vejolašvuoda joatkaoahpuiguin joatkit, eerret eará masteriin. Sámi vuodđoskuvla oahpaheaddjioahppu addá muđui máŋgabearlat gelbbolašvuoda sámi áššiid ja servodaga birra, dieđalaš ja fágalaš máhtu.

12. Oahppokvalitehta

Sámi allaskuvla deattuha oahppokvalitehta, ja kvalitehta galgá oppa áigge leat guovddážis. Studeanttat geat váldet sámi vuodđoskuvla oahpaheaddjioahpu Sámi allaskuvllas galget oažut buori oahpu ja vuodđu doaibmagoahtit oahpaheaddjin. Sámi allaskuvlla kvalitehtavuogádaga vuodul bargojuvvo systemáhtalaččat kvalitehtain, sihke sámi ja eamiálbmot perspektiivvas ja dábálaš majoritehtaservodatlaš perspektiivvas.

Oahppokvalitehta sihkkarastin ja nannen lea bargiid ja studeanttaid ovddasvástádus. Árvvoštallamat galget leat objektiivvalaččat ja rievtalaččat, sihke studeanttain ja bargiin. Muđui čujuhuvvo allaskuvlla kvalitehtavuogádahkii.

Kvalitehta nannemii leat čuovvovaš doaibmabijut:

- Progrešvdnašiehtadus juohke studeanttain ja čuovvoleapmi
- Bagadallan, ovttaskas- ja joavkobagadallamat
- Oahpuid árvvoštallamat, studeantaárvvoštallamat ja fágaraporttat
- Čoahkkimat luohttámušolbmuiguin ja árvvoštallančoahkkimat luohkáin.

13. Studeanttaid dohkálašvuodaárvvoštallan

Oppalaš dohkálašvuodaárvvoštallan lea ollslaš árvvoštallan das, mo studeantta doaibmá oahpaheaddjin fágalaččat, pedagogalaččat ja olmmošlaččat (persovnnalaččat). Árvvoštallamis deattuhuvvojit erenoamážit, leatgo studeanttas vurdojuvvon eavttut doaibmat oahpaheaddjin, mo doaibmá

oahppodilis, mo ceavzá eksámeniin ja hárjehallamiin. Dohkálašvuodaaárvvoštallan vuodđuduvvá universitehtaid ja allaskuvlaid láhkii § 4-10 ja máhttodepartemeantta mearridan dohkálašvuodanjuolggadusaide (geassemánu 2006). Dohkálašvuodaaárvvoštallan čuovvu juohke studeantta oppa oahppoáiggi, ja galgá sihkkarastit ahte studeanta lea árvvoštallojuvvon ja dohkkehuvvon oahpaheaddjeprofešuvdnii.